

N:o 13.

Ank. till Riksd. Kansli den 4 Febr. 1875, kl. 3 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående förändring af nu gällande stadganden rörande storskiftes- och afvittrings-landtmätarens pensionsrätt; Gifven Stockholms Slott den 23 December 1874.

Enligt hvad nådiga bref af den 5 September 1854 angående pensionsrätt å allmänna indragningsstaten för afvittrings- och storskiftes-landtmätare gifva vid handen, hafva Rikets Ständer medgifvit, att afskedstagande afvittrings- och storskiftes-landtmätare, som uppfyllt de i afseende på ålders- och tjensteår m. m. för statens embets- och tjenstemän i allmänhet stadgade pensionsvilkor, finge tillerkännas pension å allmänna indragningsstaten till belopp af niohundra riksdaler riksmünt, inberäknadt det pensionsbelopp, hvartill de såsom kommissionslandtmätare kunde finnas berättigade. Då utgjorde årsarvodena för en äldre storskiftes-landtmätare 1,050 riksdaler och för en yngre storskiftes-landtmätare 825 riksdaler, eller i medeltal för hvarje 937 R:dr 50 öre, samt för en afvittrings-landtmätare i Vesterbottens och Norrbottens län 900 riksdaler, allt riksmünt; men sedan dess hafva afvittrings- och storskiftes-landtmätarnes afföningsvilkor blifvit tid efter annan förbättrade.

Uti en af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län med underdånig skrifvelse den 1 November 1873 till Kongl. Maj:t insänd skrift hafva femton afvittrings-landtmätare i nämnda län i underdånighet andragit, bland annat, att det funnes få eller inga statens tjenstemän, hvilkas verksamhet vore så mödosam och helsoförstörande, som landt-

mätarnes i allmänhet och afvittrings-landtmätarnes i synnerhet; att de senare, för att fullgöra sina tiensteskyldigheter, måste ofta tillbringa flera månader af året uti helt och hållet obebygda trakter, der de icke kunde erhålla annat skydd för ofta hastiga och stora omvexlingar i temperaturen, än det som i bästa fall ett tält kunde skänka, samt att de i följd deraf merendels ådroge sig sjukdomar och åkommor, hvilka undergräfade deras helsa och i förtid bröte deras arbetskrafter. Med anledning häraf och då det jemväl kunde befaras, att detta beklagliga förhållande skulle förvärras i den mån afvittringen utsträcktes inom lappmarken, samt gällande bestämmelser angående afvittrings- och storskiftes-landtmätarnes pensionsrätt således ingåfve rättmätiga bekymmer för en mörk och sorglig framtid, helst när tillika i betraktande toges, ej allenast att ersättning för afvittringslandtmätarnes arbeten hädanefter utginge efter taxa i stället för bestämdt årligt arvode, utan äfven att arbetskrafterna vid en mera framskriden ålder aftoge, hafva bemälde 15 afvittringslandtmätare i underdånighet hemställt, att sådan nedsättning i pensionsåldern måtte afvittrings-landtmätare medgifvas, att de kunde erhålla pension å allmänna indragningsstaten vid 50 års ålder, derest betyg om sjuklighet företeddes, men eljest vid 55 års ålder efter att i förra fallet hafva minst 20 och i det senare minst 25 år tjenstgjort vid afvittringsverket. Enär derjemte det afvittrings-landtmätarne tillerkända pensionsbelopp af 900 riksdaler, med hänsyn till ej mindre de pensionsbelopp, hvartill andre tjenstemän vore berättigade, än ock de löneförmåner, som afvittrings-landtmätarne för det närvarande åtnjöte, syntes allt för ringa och vore alldeles otillräckligt till en familjs uppehälle, hafva sökandena i underdånighet anhållit, att pensionsbeloppet för afvittrings-landtmätare måtte höjas till 2,000 kronor.

För egen del har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län, med erinran, att afvittrings-landtmätarne derstädes hädanefter komme att uteslutande sysselsättas i lappmarken, i underdånighet hemställt att, enär afvittrings-landtmätarnes kroppskrafter i förtid försletes samt det icke kunde vara någon uträkning för staten att bibehålla en tjenare, som icke längre kunde uppfylla de på hans arbetskraft ställda anspråk, hvilket förhållande, hvad afvittrings-landtmätarne anginge, i allmänhet inträffade omkring den tid, då de uppnå 55 års ålder, afvittrings-landtmätarne måtte förklaras berättigade att å allmänna indragningsstaten uppbära full pension vid 55 års ålder och efter 25 års tjenstgöring såsom afvittrings-landtmätare, äfvensom att afvittrings-landtmätare, hvilken såsom sådan tjenstgjort i 20 år och vid 50 års ålder kunde styrka att han vore till vidare tjenstgöring oförmögen, jemväl måtte berättigas till full pension.

Beträffande beloppet af nämnda pension har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande yttrat, att, då prisen å alla lefnadsförmödenheter i särdeles hög grad stigit under den tid, som förflutit efter utfärdandet af ofvan omförmälda nådiga bref den 5 September 1854, samt afvittrings-landtmätarne i de flesta fall hade vid den tid, de blefve till pension berättigade, icke allenast sig sjelfva utan äfven familj att försörja samt barn att uppfostra, så kunde det nu varande pensionsbeloppet icke blifva tillräckligt för att bereda afvittrings-landtmätaren å gamla dagar en någorlunda sorgfri ställning eller ens skydda honom från nöd. Men när den af sökandena begärda förhøjningen i pensionsbeloppet syntes väl stor i jemförelse med de pensionsbelopp, som blifvit andre tjenstemän tillerkände, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ansett sig böra hemställa, det Kongl. Maj:t täcktes på det sätt bifalla sökandenas framställning i förevarande hänseende, att pensionsbeloppet höjdes till 1,500 kronor, och har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande slutligen tillstyrkt, att Kongl. Maj:t måtte bereda sådan ändring uti nu gällande föreskrifter i fråga om afvittrings-landtmätares rätt till pension å allmänna indragningsstaten, att uti berörda pension icke skulle inberäknas den pension, som afvittrings-landtmätare såsom kommissions-landtmätare kunde vara berättigad från Civil-statens pensionsinrättning åtnjuta, så mycket hellre som afvittrings-landtmätaren endast genom särskilda årliga afgifter kunde bereda sig rättighet till sistberörda pension.

Derjemte hafva de vid afvittringsverket i Norrbottens län anställde 15 landtmätare i underdånighet anhållit om rättighet att sist vid 60 års ålder träda ur tjensten med 2,500 kronors årligt underhåll och såsom skäl härför hufvudsakligen anfört, att en i högsta grad trägen och ansträngande tjenstgöring så väl vinter- som sommartiden förstörde afvittrings-landtmätarens helsa och arbetsförmåga redan innan han uppnått 60 lefnadsår och således satte honom ur stånd att sköta sin trägena befattning, synnerligast om han, likasom sökandena nu samtidigt med afvittringen och utan rättighet att begagna medhjelpare, sysselsattes med laga skiftes förrättningar; att flera af sökandenas kamrater, hvilka egt den starkaste kropps-konstitution, inom några år, långt före 60 års ålder, med döden afgått och att bland sökandena några skötte sitt helsoförstörande kall med bräckt helsa och försvagade kroppskrafter; att flere afvittrings-landtmätares sommarstationer låge i ödemarken 40 å 50 mil från deras hem, hvaraf följde, att de icke, såsom andre tjenstemän, egde tillfälle att sköta sin ekonomi, utan tvärtom finge vidkännas oförvållade förluster, samt att deras ekonomiska ställning vore mindre god i anledning deraf, att de under en följd af år icke fått ersättning efter taxa.

I anledning af sistberörda ansökning har styresmannen för afvittringsverket i Norrbottens län afgifvit infordradt yttrande och, på ytterligare anförda skäl, hemställt att sökandenas underdåniga anhållan måtte i så måtto vinna bifall, att de vid 60 års ålder erhöle 2,000 kronors pension.

Äfven Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i nyssnämnda län har afgifvit underdånigt utlåtande i ämnet och dervid, bland annat, anført, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ansåge afvittrings-landtmätarnes arbeten hädanefter, då afvittring komme att ega rum i lappmarkerna, om än icke helsoförstörande, dock med afseende å lappmarkernas oländighet samt derå, att afvittrings-landtmätarne antagligen ofta under den tid af året, då arbetena ute på marken bedrefves, måste vara i saknad af tjenlig bostad, komma att blifva af den ansträngande art, att man icke skäligen kunde fordra, det afvittrings-landtmätarne skulle kunna dermed uthärda till dess de uppnått den höga ålder, som, enligt nu gällande föreskrifter, utgjorde ett vilkor för pensions erhållande från allmänna indragningsstaten; att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande likväl icke ansåge det vara af behovet påkalladt att i *allmänhet* nedsätta nyssberörda ålder till 55 år, emedan tvifvelsutän många afvittrings-landtmätare i samma ålder icke komme att sakna de för deras tjensters upprätthållande nödiga krafter; samt att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fördenskull funne sig böra hemställa, att den lefnadsålder, vid hvilken afvittrings-landtmätare må blifva berättigad till pension från allmänna indragningsstaten, måtte, med det vilkor i afseende å tjensteår, som Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län föreslagit, bestämmas till den af afvittrings-landtmätarne i Norrbottens län afgifna, eller 60 år, samt till 55 år endast för det fall, att afvittrings-landtmätare kunde styrka sig vara till vidare tjenstgöring oförmögen; och då det af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län föreslagna pensionsbeloppet, 1,500 kronor, icke kunde vara tillräckligt för att bereda afvittrings-landtmätare på deras ålderdom en i ekonomiskt hänseende någorlunda bekymmerfri ställning, tillstyrkte Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län, att pensionsbeloppet för afvittrings-landtmätare måtte bestämmas till 2,000 kronor.

Öfver förberörda framställningar har Landtmäteristyrelsen den 31 December 1873 afgifvit underdånigt utlåtande och dervid, af uppgifna anledningar, ansett det vara klart, att, i följd af tjenstgöringens beskaffenhet, afvittrings-landtmätarnes kroppskrafter försletes samt deras håg och lust för driftigt och omsorgsfullt verkställande af tjenstens fordringar aftoge långt förr, än sådant i allmänhet inträffade med andre civile

tjenstemän. Det kunde hvarken vara billigt, att en person, hvilken användt den större och kraftigare delen af sin lefnad i statens tjenst, skulle, då hans arbetsförmåga deruti vore väsendtligen förbrukad, blifva i saknad af nödig bergning, ej heller klokt och med statens fördel öfverensstämmande att, genom för stränga vilkor för pensions erhållande, tvinga en sådan person att, för att kunna förvärfva oumbärligt underhåll, fortfara med en tjenstebefattning, som ej mera kunde handhafvas på bästa sätt; och då härtill komme, att gymnastiklärare, hvilka antingen vid Gymnastiska centralinstitutet eller vid elementarläroverket oförvitligen tjenstgjort i 30 år och uppnått 60 års ålder, vore berättigade att uppföras på allmänna indragningsstaten med sin fulla lön såsom pension, samt att gymnastiklärares tjenstgöring vore ojemförligt mindre helsoförstörande än afvittrings-landtmätarnes, hvilken blefve svårare i samma mån fältet för deras verksamhet närmade sig fjellryggen, ansåge landtmäteristyrelsen sig böra hemställa, att Kongl. Maj:t måtte bereda afvittrings-landtmätarne pension å allmänna indragningsstaten i allmänhet vid uppnådda 60 lefnadsår och 30 års tjenstetid, deraf minst 25 vid afvittringsverket, samt vid uppnådda 55 lefnadsår och förenämnda tjenstetid, när sjuklighet eller försvagadt helsotillstånd genom behörigt läkarebetyg styrktes.

Beträffande derefter det pensionsbelopp, som borde afvittrings-landtmätarne tillerkännas har Landtmäteristyrelsen, — med afseende ej mindre derå, att, enligt vederbörandes beräkningar, desse landtmätares lönevilkor nu utgjorde i medeltal minst 3,000 kronor och högst 3,500 kronor, än ock derå att *dels*, derest hvarje afvittrings-landtmätare kunde lemna sin befattning innan förmågan att driftigt och väl utöfva densamma öfvergåfve honom, sådant vore fördelaktigt för staten, enär yngre och skickliga landtmätare kunde åstadkomma mera och bättre arbete än de landtmätare, som vore af mångårig, helsoförstörande tjenstgöring lidande eller åtminstone upptröttade, och äfven för bättre pris, när hänsigt toges dertill, att hvarje landtmätarne behöfde flere handtlangare och kostnaden för dessa vore mycket dryg för staten, som allena bekostade deras aflöning; *dels* de äldre landtmätarne ej kunde afgå från sina befattningar och dermed förenade inkomster, i fall deras pensioner blefve betydligt lägre än nämnda inkomster och således så mycket snarare otillräckliga till samma landtmätares och deras familjers anständiga bergning, som de förre visserligen icke i nuvarande dyra tider kunde för ålderdomen göra några besparingar på sina årsinkomster, af hvilka en dryg del måste användas under deras fältlif hvilket tillika hindrade dem att väl vårda sin husliga ekonomi, *dels* ock enligt nådiga brefvet den 16 Mars 1858, angående civile

embets- och tjenstemäns pensionsrätt å allmänna indragningsstaten, dessas pensioner å samma stat blifvit i allmänhet sålunda bestämda, att de, hvilka uppbure i lön 3,000 kronor eller derunder, skulle undfå hela beloppet i årlig pension, och de, som åtnjöte mer än 3,000 kronor, 80 procent af totalsumman, dock att, på det de, som i årlig aflöning åtnjöte öfver 3,000 kronor, men mindre än 3,750 kronor, icke måtte genom den bestämda procent-beräkningen blifva lidande, äfven desse skulle i pension erhålla 3,000 kronor, — i underdånighet hemställt, att, på det icke åldrige och försvagade afvittrings-landtmätare måtte, allenast för att kunna erhålla nödortfigt uppehälle för sig och de sina, nödsakas att mot sin önskan i det längsta bibehålla eu befattning, hvilken de icke mera kunde på bästa sätt bestrida, Kongl. Maj:t täcktes bereda afvittrings-landtmätarne åtminstone sådan likställighet med statens flesta civila tjenstemän, i afseende på pension å allmänna indragningsstaten, att de förres pensionsbelopp blefve bestämdt till 2,500 kronor, inberäknadt det pensionsbelopp, hvartill afvittrings-landtmätare, som jemväl vore kommissions-landtmätare, kunde finnas vara i sistnämnda egenskap berättigad.

Vidare och ehuru någon ansökning af storskiftes-landtmätarne om förbättring af deras pensionsvilkor för närvarande icke föreläge, har Landtmäteristyrelsen likväl, enär desse alltid varit likställde med afvittrings-landtmätarne och likasom sistbemälde landtmätare hade en i hög grad svår tjenstgöring, tillika hemställt, det Kongl. Maj:t måtte bereda storskiftes-landtmätarne enahanda förmåner i afseende på pension å allmänna indragningsstaten, som blifvit för afvittrings-landtmätarne af styrelsen föreslagna.

Slutligen har äfven Kongl. Maj:ts och Rikets Statskontor afgifvit underdånigt utlåtande i ärendet; och, hvad först angår frågan, huruvida tillräcklig anledning må förefinnas att ifrågasätta ändring i nu gällande bestämmelser rörande vilkoren för storskiftes- och afvittrings-landtmätares pensionsrätt, har Statskontoret ansett hvad i sådant hänseende blifvit så väl af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande som af Landtmäteristyrelsen anfördt ådagalägga ej endast att billigheten kräfde, det bemälde landtmätare berättigades att vid tidigare lefnadsålder och efter kortare tjenstetid, än som för pensioneringen af civile tjenstemän i allmänhet vore stadgade, tillträda pension på allmänna indragningsstaten, utan ock att en sådan åtgärd kunde anses af statens väl förstädda intresse påkallad.

I afseende på åldersmättet har Statskontoret närmast slutit sig till den åsigt, som uttalats af afvittrings-landtmätarne i Norrbottens län och vunnit understöd af styresmannen för afvittringsverket derstädes samt i hufvudsak jemväl af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i samma län.

Vidkommande åter pensionsbeloppet har Statskontoret emot Landtmäteristyrelsens förslag, hvilket stödde sig på det antagande, att de ifrågasvarande landtmätarnes aflöning skulle utgöra i medeltal minst 3,000 kronor och högst 3,500 kronor, erinrat, att vid bestämmandet af den löneförbättring som jemlikt nådiga brefvet den 29 Maj 1874 blifvit för år 1875 storskiftes- och afvittrings-landtmätarne förunnad, beräknats, att desse tjenstemäns årsinkomst af tjensten skulle utgöra 2,500 kronor i första och 3,000 kronor i andra lönegraden. Vid sådant förhållande och då uti dessa inkomster inginge resepenningar, upptagna för storskiftes-landtmätarne till 200 kronor och för afvittrings-landtmätarne, med tillägg af ersättning för husrum under sommaren, till 250 kronor, hvilka belopp icke borde vid pensionernas bestämmande komma i beräkning, har Statskontoret, med hänseende jemväl till det jemförelsevis ringa belopp, hvartill ifrågasvarande tjenstemäns pensioner hittills varit fastställda, ansett pensionsbeloppet nu icke böra bestämmas högre än hvad afvittrings-landtmätarne i Vesterbottens län begärt samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län och dervarande afvittrings-styresman förordat eller 2,000 kronor.

Med erinran *dels* att det i förstnämnda nådiga bref den 5 September 1854 förekommande stadgande, att uti pensionsbeloppet jemväl skulle inberäknas den pension, hvartill den afskedstagande kunde i egenskap af kommissions-landtmätare finnas berättigad, öfverensstämde med den i nådigt bref den 23 November 1860 uttalade allmänna grundsats, att pension på allmänna indragningsstaten för mer än *en* tjenst icke borde någon beviljas, hvilket stadgande för större tydlighets skull fortfarande torde kunna bibehållas, *dels* att, i afseende å pensionsrätt för styresmännen vid storskiftes- och afvittringsverken, någon särskild föreskrift icke funnes meddelad, men att, då fråga derom icke blifvit af vederbörande väckt, Statskontoret funnit sig ej böra något förslag i sådant hänseende framlägga, har Statskontoret slutligen i betraktande af hvad sålunda förekommit hemställt, att storskiftes- och afvittrings-landtmätare måtte förklaras berättigade att vid uppnådda 60 lefnadsår och 30 års tjenstetid, deraf minst 25 år vid storskiftes- eller afvittringsverken, undfå på allmänna indragningsstaten pension till årligt belopp af 2,000 kronor; dock att storskiftes- eller afvittrings-landtmätare, som jemväl vore kommissions-landtmätare, må, äfven om han i sistnämnda egenskap kvarstår till sextiofem års ålder, ej ega rätt att den kommissions-landtmätare eljest tillkommande pension uppbära; och har Statskontoret ansett frågan om tidigare pensionsrätt för storskiftes- eller afvittrings-landtmätare, som före sextio års ålder vore i följd af obotlig sjukdom oförnögen att sin tjenst för-

rätta, lämpligast böra, på sätt i afseende å civile tjenstemän i allmänhet egde rum, för hvarje särskildt fall underställas Kongl. Maj:ts och Riksdagens pröfning.

Kongl. Maj:t, som gillar de af Statskontoret uttalade åsigter och finner Sig icke kunna godkänna Sin Befallningshafvandes i Vesterbottens län framställning om tillvägabringande af sådan ändring af det allmänna stadgandet i 11 § af Kongl. Maj:ts förnyade nådiga reglemente för Civilstatens pensionsinrättning af den 24 Oktober 1873, att afvittrings-landtmätare, hvilken tillika vore kommissions-landtmätare och afginge ur förstnämnde tjenst med åtnjutande af pension på rikets allmänna indragningsstat, skulle derjemte blifva berättigad att af Civilstatens pensionsinrättning undfå den pension, honom såsom kommissions-landtmätare kunde tillkomma, vill alltså härmed i nåder föreslå Riksdagen att medgifva, det storskiftes- och afvittrings-landtmätare, som tjent tretio år, deraf minst tjugofem år vid storskiftes- eller afvittringsverken, må vid uppnådda sextio lefnadsår berättigas att på allmänna indragningsstaten undfå pension till årligt belopp af två tusen kronor, dock att storskiftes- eller afvittrings-landtmätare, hvilken tillika är kommissions-landtmätare och i sistnämnde egenskap efter afskedstagande från storskiftes- eller afvittrings-landtmätarebefattningen qvarstår så länge, att han jemväl såsom kommissions-landtmätare fullgjort de för pension på allmänna indragningsstaten stadgade vilkor, må från denna stat åtnjuta pension endast för den af tjänsterna, som berättigar till högsta pensionsbeloppet.

De ärendet tillhörande handlingar skola tillhandahållas vederbörande Utskott; Och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Axel Bergström.

Utdrag af Protokollet öfver civil-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 23 Decemör 1874.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Carleson*,
Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*,
Statsråden: *Berg*,
Wennerberg,
Bergström,
Friherre *Alströmer*,
Weidenhielm,
Lovén och
Friherre *Akerhielm*,

Vidare föredrog Departementschefen: Åtskillige afvittringslandtmätares i Vesterbottens och Norrbottens län särskilda, af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i nämnda län med eget utlåtande insända underdåniga ansökningar i fråga om förändrade bestämmelser rörande afvittringslandtmätarnes rätt till pension på rikets allmänna indragningsstat; i anledning af hvilka framställningar Landtmäteristyrelsen afgifvit infor dradt underdånigt utlåtande och dervid tillika hemställt, att stor-skifteslandtmätarne måtte i berörda hänseende beredas samma förmåner, som blifvit föreslagna för afvittringslandtmätarne; varande derefter underdånigt yttrande af Statskontoret afgifvet.

Statsrådet hemställde att — med gillande af de utaf Statskontoret uttalade åsigtter och nådigt förklarande, att Kongl. Maj:ts Befallnings-
Bih. till Riksd. Prot. 1875. 1 Saml. 1 Afd. 5 Häft.

hafvandes i Vesterbottens län framställning om tillvägabringande af sådan ändring af det allmänna stadgandet i § 11 Kongl. Maj:ts förnyade nådiga reglemente för Civilstatens pensionsinrättning af den 24 Oktober 1873, att afvittringslandtmätare, hvilken tillika vore kommissionslandtmätare och afginge ur förstnämnda tjenst med åtnjutande af pension på rikets allmänna indragningsstat, skulle derjemte blifva berättigad att af Civilstatens pensionsinrättning undfå den pension, honom såsom kommissionslandtmätare kunde tillkomma, icke kunde godkännas — Kongl. Maj:t täcktes i nåder föreslå Riksdagen att medgifva, det storskiftes- och afvittringslandtmätare, som tjent tretio år, deraf minst tjugufem år vid storskiftes- eller afvittringsverken, måtte vid uppnådda sextio lefnadsår berättigas att på allmänna indragningsstaten undfå pension till årligt belopp af två tusen kronor; dock att storskiftes- och afvittringslandtmätare — hvilken tillika vore kommissionslandtmätare och i sistnämnda egenskap efter afskedstagande från storskiftes- eller afvittringslandtmätarebefattningen qvarstode så länge, att han jemväl såsom kommissionslandtmätare fullgjort de för pension på allmänna indragningsstaten stadgade vilkor — finge från denna stat åtnjuta pension endast för den af tjensterna, som berättigade till högsta pensionsbeloppet.

Hans Maj:t Konungen behagade i nåder bifalla hvad Statsrådet sålunda tillstyrkt, samt befallde, att proposition i ämnet af den lydelse, bilagan till detta protokoll utvisar, skulle i vanlig ordning till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

Paul Strandberg.